

ProBiblio

voor bibliotheken

Gezondheids- vaardigheden, taal en de bibliotheek

Versie 2017

INHOUD

GEZONDHEIDSVAAARDIGHEDEN, TAAL EN DE BIBLIOTHEEK	3
DOELGROEPEN	4
NETWERKAANPAK EN PARTNERS	5
MOGELIJKE ROLLEN VAN DE BIBLIOTHEEK	6
1 ONTMOETING, PROGRAMMERING EN CURSUSSEN ORGANISEREN	7
2 LESMATERIALEN EN TAALCOACHING OVER GEZONDHEID AANBIEDEN	9
3 COLLECTIE AANBIEDEN, FYSIEK EN DIGITAAL	10
4 INFORMATIE VERZAMELEN EN AANBIEDEN	11
5 LOKETFUNCTIE BIEDEN	11
MEER INFORMATIE	12

GEZONDHEIDSVAADIGHEDEN, TAAL EN DE BIBLIOTHEEK

DEZE PUBLICATIE GEEFT DE BIBLIOTHEEK INFORMATIE OM KWETSBARE MENSEN TE ONDERSTEUNEN ROND DE COMBINATIE VAN GELETTERDHEID EN GEZONDHEIDSVAADIGHEDEN.

Laaggeletterden en laagopgeleiden hebben niet alleen moeite met lezen en rekenen, maar missen ook andere basisvaardigheden, onder meer op het gebied van gezondheid. Bijvoorbeeld kennis van het menselijk lichaam, vooruitdenken, plannen, hoofd- en bijzaken onderscheiden, symptomen logisch presenteren. Ook mensen die de Nederlandse taal niet machtig zijn of het Nederlandse zorgsysteem niet kennen, beschikken over minder gezondheidsvaardigheden.

Deze vaardigheden behelzen: informatie kunnen verkrijgen, begrijpen en gebruiken als je beslissingen moet nemen die je gezondheid raken. Ruim een kwart van de volwassenen in Nederland heeft deze vaardigheden in beperkte mate, met grote gevolgen voor hun gezondheid. Onderzoek toont aan dat de [gezondheidssituatie](#) van geletterde mensen in veel opzichten beter is dan die van laaggeletterden.

ER ZIJN DRIE NIVEAUS VAN GEZONDHEIDSVAADIGHEDEN:

- functionele vaardigheden basale kennis van gezondheid door het lezen, schrijven en begrijpen van informatie
- interactieve vaardigheden: het vermogen vragen te kunnen stellen en actief informatie te zoeken
- kritische vaardigheden: informatie over ziekte en gezondheid analyseren en toepassen

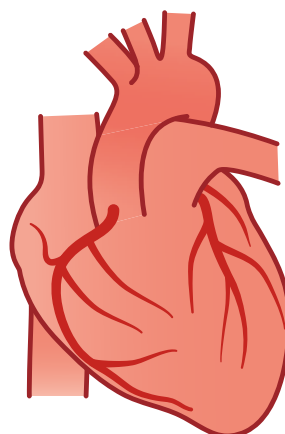
ZELFREDZAAMHEID

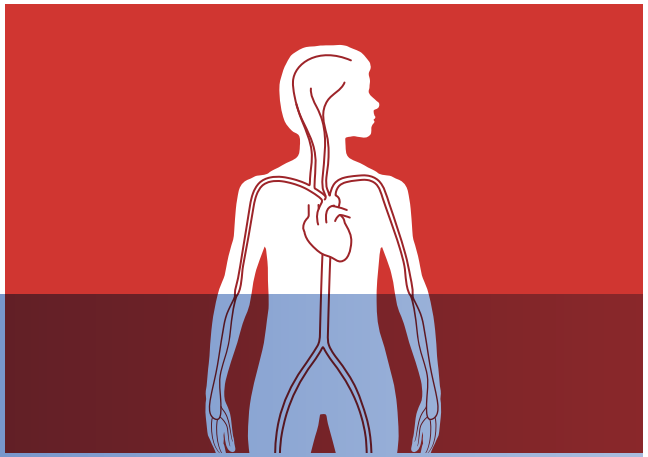
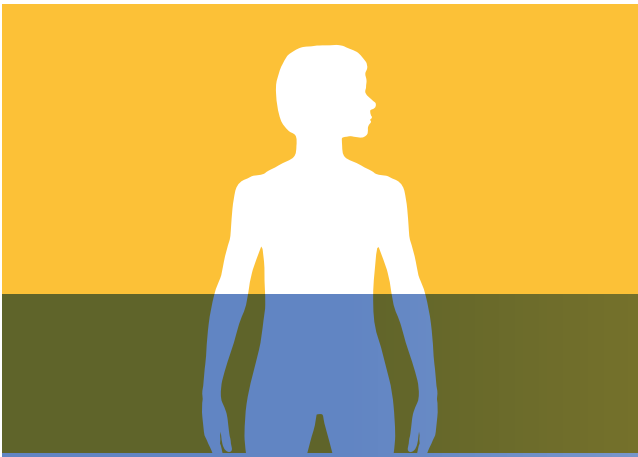
Van mensen wordt verwacht dat zij zelfredzaam zijn, ook rond zorg, en dat zij hun vraag naar eigen zorg, ondersteuning en begeleiding kunnen formuleren. Een moeilijke opgave voor mensen die informatie over gezondheid vaak onbegrijpelijk vinden. Een van de gevolgen van taalachterstand vormen de hogere kosten voor gezondheidszorg, bijvoorbeeld door frequent bezoek aan de huisarts, verkeerd medicijngebruik of gebrekkige therapietrouw. PricewaterhouseCoopers (PwC) rekende uit dat dit neerkomt op [264 miljoen euro](#) extra kosten voor de samenleving.

BETER LEZEN EN SCHRIJVEN IS VOOR GEZONDE MENSEN EN PATIËNTEN PURE WINST:

- Mensen kunnen informatie over een gezonde leefstijl beter begrijpen en toepassen.
- Patiënten kunnen informatie over de behandeling van hun gezondheidsklachten beter beoordelen. Hierdoor gaan zij beter om met zowel ziekte als gezondheid.
- Verbetering van gezondheidsvaardigheden zorgt dat laaggeletterden beter begrijpen bij welke soort zorgverlener zij met hun gezondheidsvraag terecht kunnen. Dit leidt tot betere toegang en beperkter gebruik van de gezondheidszorg.
- Investeren in gezondheidsvaardigheden zorgt voor bredere kennis, actievere communicatie en minder schaamte. Hierdoor verbetert de interactie tussen zorgverlener en patiënt.

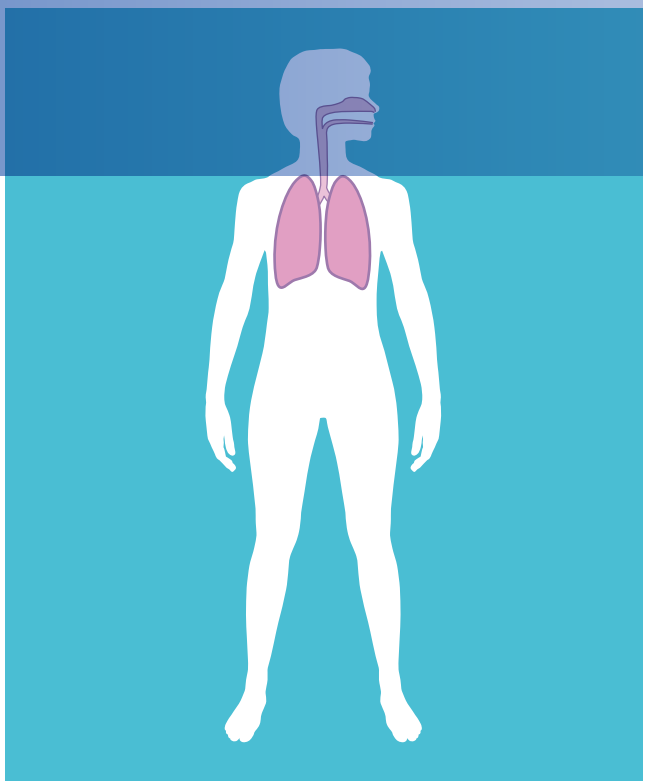
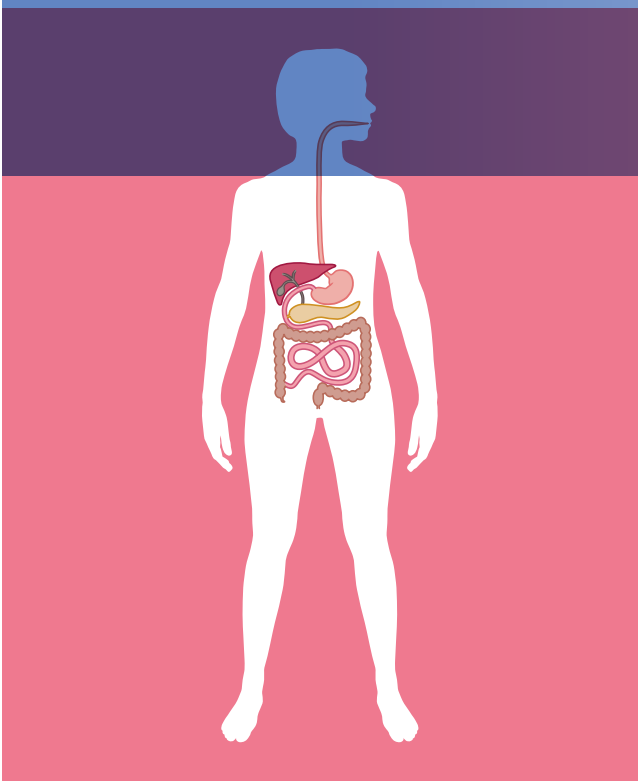
Lees ook de factsheet [Laaggeletterdheid en beperkte gezondheidsvaardigheden](#) van Pharos en de factsheet: [Taal en gezondheid](#) van Stichting Lezen & Schrijven.

Doelgroepen

- mensen die weinig of niet geschoold zijn
- laagopgeleide jongeren en vroegtijdige schoolverlaters
- jonge (zwangere) meiden
- migranten (vooral eerste generatie)
- mensen uit achterstandswijken en volksbuurten, die daar al lang wonen
- vluchtelingen en statushouders
- mensen met meerdere problemen zoals geldgebrek, werkloosheid en relatieproblemen
- ouderen
- laagtaalvaardige ouders

NETWERKAANPAK EN PARTNERS

OM DE DOELGROEPEN EFFECTIEF EN DUURZAAM AAN BETERE GEZONDHEIDSVAAARDIGHEDEN TE HELPEN, IS SAMENWERKING NOODZAKELIJK.

Via lokale samenwerkingsverbanden kunnen meer mensen laaggeletterden ondersteunen bij hun gezondheidsvaardigheden. Er zijn al veel goede voorbeelden van samenwerking waarbij laaggeletterden worden ondersteund en gezondheidsvaardigheden en geletterdheid worden geborgd in beleid. GGD Gelderland Zuid heeft met onder andere het Bondgenootschap laaggeletterdheid regio Nijmegen en Rivierenland het [Projectplan Gezondheidsvaardigheden & laaggeletterdheid](#) opgesteld. De bibliotheken participeren met hun Taalhuizen Klik & Tik, Digisterker, leesclubs enzovoort.

LOKALE EN REGIONALE PARTNERS

- Taalhuis
- [Taal voor het Leven](#)
  - Taal voor het Leven [traint zorgverleners](#) en werkt met zorgmanagers aan de aanpak van laaggeletterdheid.
  - De [Taalverkennen gezondheid](#) wordt ingezet in zorginstellingen, bijvoorbeeld bij de intake van patiënten. Zorgverleners kunnen taalproblemen bespreken en laaggeletterde patiënten doorverwijzen.
  - [Voel je goed](#) (in ontwikkeling) is gericht op volwassenen met overgewicht die hun gezondheid willen verbeteren. Uitvoering in samenwerking met een diëtist.
- Gemeente
  - [Gezond in](#) is het stimuleringsprogramma voor de gemeentelijke aanpak van gezondheidsachterstanden. Het programma helpt de G!ds-gemeenten (Gezond in de stad) bij het versterken van de lokale aanpak van gezondheidsachterstanden en biedt advies, praktische instrumenten en bijeenkomsten. Het ministerie VWS financiert het programma met 70 miljoen euro verdeeld over 4 jaar. De gemeente is de trekker en zoekt in de meeste gevallen samenwerking met de regionale GGD. Voorbeelden van gemeentelijke initiatieven gezondheidsachterstanden:
    - Twente [koppelt aan Taalpunten](#)
    - Focus op laaggeletterdheid in [Rivierenland](#)
  - [Waar staat je gemeente](#) omvat een database met onder andere gegevens over gezondheidsverschillen in gemeenten en wijken.
- Verzorgings- en verpleeghuis
- Ziekenhuis, bijvoorbeeld het [UMC Utrecht](#)
- Wijkzorg en [Wijkteam](#)
- Apotheek
- Huisarts
- Diëtist
- WMO-raad

- KBO
- MEE
- Rode Kruis en Groene Kruis
- Centrum Jeugd en Gezin (CJG)
- Consultatiebureau
- Jeugdgezondheidszorg (JGZ)
- Vve-instelling en school

LANDELIJKE PARTNERS

- Stichting Lezen & Schrijven – L&S maakt [laaggeletterdheid en gezondheid](#) onderwerp van gesprek bij publiek en politiek, en ondersteunt gemeenten, instellingen, bibliotheken, bedrijven, docenten en vrijwilligers bij het organiseren van scholing. L&S verzamelt kennis en doet onderzoek naar onder meer mensen met lage gezondheidsvaardigheden. Zie ook [Laaggeletterdheid en gezondheid](#)
- [Alles is gezondheid](#) – Programma, onderdeel van het Nationaal Programma Preventie dat partijen stimuleert om afspraken te maken over gezamenlijk acties voor een gezonder en vitaler Nederland.
- [Pharos](#) – dit landelijk Expertisecentrum Gezondheidsverschillen geeft informatie over zorg en preventie bij mensen met een laag opleidingsniveau, beperkte gezondheidsvaardigheden of migranten- of vluchtelingenachtergrond. Pharos ontwikkelt het programma [eHealth4all](#) om te stimuleren dat iedereen gebruik kan maken van het digitale zorg- en preventieaanbod. Pharos ondersteunt gemeenten met informatie over gezondheid bij vluchtelingen door het [ondersteuningsprogramma Gezondheid Statushouders](#). Met de grotere gemeenten werkt Pharos aan de lokale aanpak van gezondheidsachterstanden in het programma [Gezond in](#).
- [Alliantie Gezondheidsvaardigheden](#) – bij de partners van de Alliantie staat samenwerking voorop. Zij werkt aan een samenleving waarin mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden gezond kunnen leven en goede zorg kunnen ontvangen.
- [KNMP](#) – deze brancheorganisatie informeert apothekers over onjuist gebruik van medicatie en therapie-ontrouw onder laaggeletterde patiënten en migranten. Iconen op [Kunt u dat even uitleggen](#) leggen lastige begrippen en [moeilijke woorden](#) uit. KNMP heeft een [vertaaltabel](#) gemaakt met gebruiksaanwijzingen in het Nederlands, Engels, Arabisch, Farsi en Tigrinya.

N.B. Zorgverleners kunnen laaggeletterden het best ondersteunen door de eigen informatie eenvoudiger aan te bieden, een langere consulttijd te nemen en de communicatie te ondersteunen met visuele middelen. Zie ook de [communicatie-tips van Vilans](#).

Mogelijke rollen van de Bibliotheek

1 ONTMOETING, PROGRAMMERING EN CURSUSSEN ORGANISEREN

MET LAAGDREMPelige CURSUSSEN EN PROGRAMMERING OVER GEZONDHEIDSTHEMA'S KUNNEN MENSEN KENNIS OPDOEN, VRAGEN STELLEN EN ERVARINGEN DELEN.

De Bibliotheek organiseert (een serie) bijeenkomsten met een combinatie van groeps-gesprekken, informatie en gastlezingen. Onderwerpen worden op begrijpelijk taalniveau met elkaar besproken. Dit gebeurt in samenwerking met lokale partners als huisarts, praktijk-ondersteuner, diëtist, apotheek, wijkzorg, consultatiebureauarts of Rode Kruis.

Bijeenkomsten rond getallen, eenheden en meetapparaten begrijpen:

- Bloeddruk – Wijkzorg bespreekt hoge en lage bloeddruk, en helpt de bloeddruk te meten.
- Gewicht – een gewichtsconsulent bespreekt wat een goed gewicht is, wat BMI betekent en helpt de BMI te bepalen.
- Uitleg over de [het hart, onderdruk en bovendruk](#) van de Nederlandse Hartstichting.

Lezingen waarin de lokale huisarts, diëtist en apotheker vertellen over het vak, de praktijk en vragen beantwoorden.

- De huisarts geeft praktijkvoorbeelden en toont de site [Begrijp je lichaam](#).
- De apotheker vertelt over medicijngebruik en bespreekt de [bijsluiters](#) aan de hand van de Kijksluiters.
- De diëtist vertelt over gezonde voeding en bespreekt de [Schijf van 5](#).

Samen met de gemeente organiseert de Bibliotheek lezingen over de lokale gezondheidszorg en de veranderingen in de zorg.

De uitnodiging is in begrijpelijke taal gesteld en de gespreksleider zorgt dat het debat op begrijpelijk niveau wordt gevoerd.

- Het VWS-programma [Zorg Verandert](#) rust individuele zorgvragers en hun naasten toe om om te gaan met de veranderingen in de langdurige zorg. Eén van de doelgroepen zijn de laaggeletterden.
- De wethouder vertelt over de lokale gezondheidszorg en de financiële keuzes.
- De WMO-ambtenaar vertelt over het verloop van de ['keukentafel'](#)-gesprekken in onze gemeente.

Een zorgverzekeraar kiezen vraagt veel:

moeilijke taal, inzicht en rekenvaardigheid. De Bibliotheek

ontzorgt met informatieve bijeenkomsten aan het eind van het jaar. Hier bespreken bezoekers welke zorg zij nodig hebben en welke zorgverzekering daar het beste [bij past](#). Ook worden sites met elkaar vergeleken.

Iemand van Wijkzorg vertelt over de zorgverzekering. Welke zorg dekt de basisverzekering, wat is eigen risico en wat is het verschil tussen eigen risico en eigen bijdrage?

Er is veel gelegenheid om vragen te stellen.

- De [Patiëntenfederatie Nederland](#) helpt onder andere bij de beslissing om al dan niet voor een andere zorgverzekering te kiezen. De strip ['Nora kiest haar zorgverzekering'](#) legt de keuze uit.
- De [Consuwijzer](#) geeft tips over het vergelijken van zorgverzekeringen.
- De overheidssite [KiesBeter](#) ondersteunt onder meer bij de keuze voor een zorgverlener.

VOORBEELDEN VAN ACTIVITEITEN IN BIBLIOTHEKEN

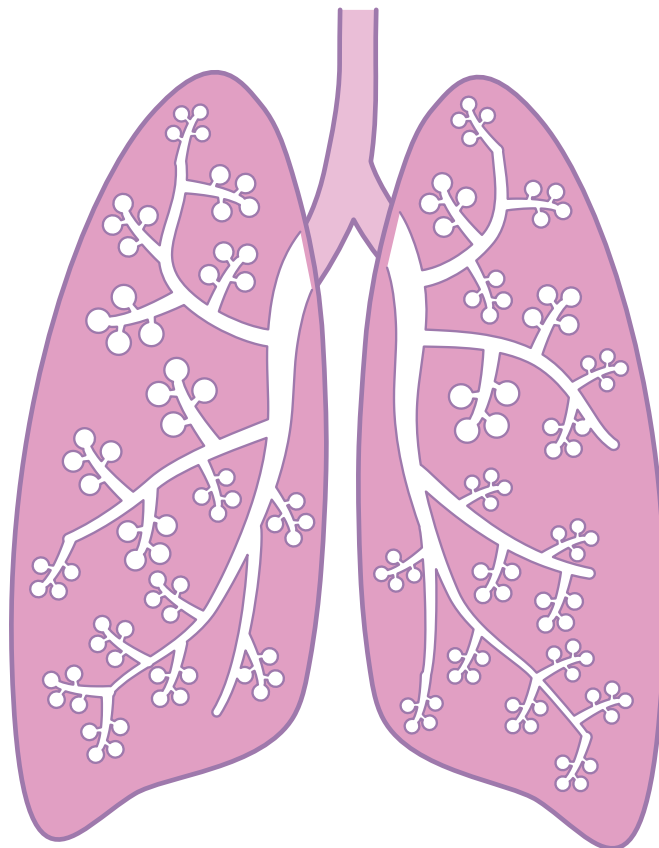
- De Bibliotheek Kennemerwaard voert het project [Lezen in de Keuken: gezond koken voor je kind](#) uit met de ouders van basisscholen. In drie bijeenkomsten spreken de ouders met een diëtiste over gezondheid en eten, bekijken zij kookboeken, doen gezonde boodschappen, bereiden gezonde gerechten en eten samen met het team van de school. Een aantal ouders is met de Bibliotheek gestart met een leeskring voor beginners.
- Het Taalhuis van de Bibliotheek Kennemerwaard organiseert [Kunt u dat nog een keer uitleggen?](#) over informatie over medicijnen en gesprekken met de dokter. In gratis bijeenkomsten leren deelnemers meer over gezondheid en doorvragen.
- De Bibliotheek Meppel organiseert met Stichting Welzijn Mensenwerk het wekelijks [Mantelzorgcafé](#). Zorgvragers genieten hier van gezelligheid en koffie, terwijl hun mantelzorgers even naar de stad kunnen om een boodschap te doen.
- In een verzorgingshuis in Borger-Odoorn volgen bewoners de [cursus gezondheidsvaardigheden](#) op maat. Een gezamenlijk initiatief van [Biblionet Drenthe](#) en Zorgbelang Drenthe. Zo ontdekken cursisten betrouwbare websites over zorg en gezondheid, terwijl anderen oefenen met gespreksvaardigheden of een e-consult, of via internet een herhaalrecept aanvragen bij de huisarts.
- De Bibliotheek Zuid-Kennemerland heeft op de multi-touchtafel diverse applicaties over gezondheid van [Onwijs](#). Op deze digitale zorgtafel staan informatie over gezondheid

en gegevens van lokale zorgverleners. Tijdens een groepsbezoek bespreekt de doelgroep allerlei gezondheids-onderwerpen.

- De Bibliotheek Venlo heeft [de ZorgBieb](#) voor mensen die niet zelf naar de Bibliotheek kunnen komen. Met de Boekendienst aan huis, Passend lezen en speciale collecties voor [woonzorgcomplexen](#) gericht op dagbesteding, blijven ouderen leesvaardig.
- Het [OBA Geheugenkabinet](#) is een nieuwe dienstverlening van de OBA voor mensen met de ziekte van Alzheimer of een andere vorm van dementie en hun mantelzorgers. Voor

dezelfde doelgroep ook [Muziek op Maat](#) aan. Het horen van bekende muziek uit vooral de jonge jaren, kan herinneringen oproepen en heeft bewezen een positief effect te hebben op de kwaliteit van leven.

- Bibliotheek AanZet en Karaat Mantelzorg verbeteren samen de informatievoorziening aan mantelzorgers. Dit doen zij door voorlichtingsbijeenkomsten en lezingen te organiseren. Zij beheren samen de '[mantelzorgkast](#)' in Bibliotheek Ridderkerk. In de kast staan boeken rondom mantelzorg en diverse ziektebeelden, informatie (ook voor jonge mantelzorgers), nieuwsbrieven, brochures en dvd's

2 LESMATERIALEN EN TAALCOACHING OVER GEZONDHEID AANBIEDEN

DE COMBINATIE VAN LESMATERIALEN EN TAALCOACHING ONDERSTEUNT MENSEN BIJ HET TAALVAARDIGER WORDEN EN BEGRIJPEN VAN GEZONDHEIDSINFORMATIE.

De Bibliotheek stelt, eventueel samen met het Taalhuis, een serie lessen samen. Zij kan hiervoor gebruikmaken van diverse programma's en publicaties.

Het programma **Gezonde Taal!**

Is gericht op kwetsbare ouderen, migranten en inburgeraars, dat [Taal doet meer](#) ontwikkelde. Taalles wordt gecombineerd met informatie over gezondheid, ziekte en zorg. De [vijftien lesbrieven](#) omschrijven elk twee bijeenkomsten, zijn toepasbaar op alle niveaus en nodigen uit tot lezen, schrijven, spreken en luisteren. Het gaat om onderwerpen als:

- Stress en ontspanning
- Vitamine D
- Slapen

Met de cursus **Taal voor Thuis**

helpt Taal voor het Leven de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind te vergroten. Denk aan bijvoorbeeld BoekStart- of dBos-ouders. Een aantal oefenboekjes in deze cursus is gericht op gezondheid met als thema:

- Eten – over gezond eten, traktaties en woorden uitleggen (twee lessen)
- Gezondheid – over gezondheid, bewegen, de speel-o-theek en zinnen maken (twee lessen)
- Is je kind fit en gezond? – over gezondheid, bewegen en de jeugdarts (twee lessen)

De methode **Succes!**

Is voor volwassenen die beter willen leren lezen en schrijven. Ook deze is te gebruiken voor bijvoorbeeld BoekStart- of dBos-ouders. De Succes!-boekjes over [gezondheid](#) hebben onder andere als thema:

- Eerste hulp aan kinderen (1F en 2F)
- Van harte beterschap (Instroom) – over ziekte en huisarts
- Lekker en gezond (1F) – over trakteren
- Naar de dokter (1F)
- Mijn buurman was een aardige man (2F) – over overlijden en uitvaartverzekering

De methode **Melkweg+**

bevat oefenboekjes voor de alfabetisering van anderstaligen. Bij de alfabetiseringsniveaus zijn oefenboekjes gemaakt met onder meer gezondheids-thema's. De lessen zijn samen te stellen

voor bijvoorbeeld migrantenouders, inburgeraars of nieuwkomers. De boekjes behandelen onder meer:

- Bewegen, medicijnen, het lichaam, de huisarts en de tandarts bij niveau Alfa A naar Alfa B
- Onder meer 'in de war zijn', de zorgverzekering en diabetes bij niveau van Alfa B naar Alfa C.

Digitale programma's

[Steffie.nl](#) biedt makkelijke programma's onder andere over gezondheid:

- [Goed bewegen](#) – met onder meer de test 'beweeg ik wel genoeg?'
- [Gezond eten](#) – bevat drie games die steeds een keuze voorleggen over gezonde voedingsmiddelen.
- [Bekijk het nuchter over alcohol](#)
- [Bekijk het nuchter over blowen](#)

Oefenen.nl

biedt digitale oefenprogramma's onder het thema [Gezond Leven](#):

- [Begrijp je lichaam](#) – met onderwerpen als hart- en bloedvaten, luchtwegen en longen, astma, keel en keelontsteking en het maag-darmstelsel.
- [De Thuisdokter](#) – wanneer moet je wel of niet naar de huisarts gaan.
- [Praten met je dokter](#) – leren over praten met je dokter in korte stripverhalen, met extra vragen.
- [Gezond zwanger worden](#) – om gezond zwanger te worden is het goed om vooraf over bepaalde dingen na te denken.
- [Lees en Schrijf! Gezondheid](#) – taal oefeningen rond gezondheid (met uiteenlopend taalniveau). Hierbij is een werkboek beschikbaar.
- [Lees en Schrijf! Eten is weten](#) – wat maakt voeding gezond of ongezond? Hierbij is het leesboek 'Kassa 3' te gebruiken.
- [Zorgen voor 2](#) – wat heb je nodig als je voor iemand zorgt? En waar moet je op letten?

3 COLLECTIE AANBIEDEN, FYSIEK EN DIGITAAL

DE BIBLIOTHEEK STELT DE (DIGITALE) COLLECTIE OVER GEZONDHEID LAAGDREMPELIG BESCHIKBAAR ZODAT MENSEN ZICH KUNNEN INFORMEREN.

De Bibliotheek beschikt over een collectie materialen, zowel fysiek als digitaal, in eenvoudig en helder taalgebruik en van niveau Instroom tot en met 2F. Taalmaatjes, taalaanbieders en partners in de gezondheidszorg worden hierop gewezen.

Boeken en folders

- [Uitgeverij Eenvoudig Communiceren](#) heeft publicaties op het gebied van gezondheid, bijvoorbeeld het werkboek [Gezond bezig met taal](#).
- [Zoeken op lichaam](#) – door bij afbeeldingen van een man, vrouw en kind op delen van het lichaam te klikken, kom je bij het gekozen orgaan of lichaamsdeel. Met vermelding van onderwerpen die bij het lichaamsdeel horen. Ook is er aandacht voor kinderziektes.
- [Begrijp je lichaam](#) – eenvoudige afbeeldingen en teksten van het menselijk lichaam en gezondheidsproblemen.
- Pharos biedt veel [eenvoudig voorlichtingsmateriaal](#). Informatie over gezondheids-voorlichting en achterstand in [factsheets](#) en [kennisdossiers](#). Daarnaast brochures in eenvoudige taal, onder andere [Giftige stoffen in huis. Is uw kind veilig?](#) met de thuishet giftige stoffen.
- De Alliantie Gezondheidsvaardigheden heeft een [overzicht van materialen](#)
- [Gezondheidsboek](#) – wie helpt mij als ik ziek ben en wat kan ik zelf doen? Voor immigranten, met uitleg over zorgverleners: huisarts, specialist, tandarts, verloskundige en apotheker, en over zelfhulp.
- [Meer dan liefde](#) biedt eenvoudige informatie over vriendschap, relaties, intimiteit en seksualiteit voor mensen met een licht verstandelijke beperking.

Apps

- De [GGD-Appstore](#) – bevat apps die getoetst zijn op veilig gebruik.
- Met de app [Moet ik naar de dokter?](#) kunnen mensen zelf beoordelen óf en zo ja wanneer het nodig is om een huisarts te raadplegen.

Websites

- [Thuisarts.nl](#) geeft betrouwbare en onafhankelijke informatie over gezondheid en ziekte.
- De [Kijksluiter](#) geeft ongeveer 1.200 videoanimaties, waarin de belangrijkste informatie uit de bijsluiter van een geneesmiddel in begrijpelijke spreektaal wordt uitgelegd.
- Oefenen.nl – [digitale oefenprogramma's](#), filmpjes en werkboeken over gezondheid.
- Steffie.nl – [digitale oefenprogramma's](#) en filmpjes over gezondheid; laag taalniveau.

4 INFORMATIE VERZAMELEN EN AANBIEDEN

VOOR INWONERS EN PARTNERS VERVAARDIGT DE BIBLIOTHEEK IN BEGRIJPelijke TAAL KENNISDOSSIERS EN/OF MAAKT DE LOKALE GEZONDHEIDSINFORMATIE TOEGANKELIJK VOOR BURGERS. DE BIBLIOTHEEK BRENGT MET EEN PRESENTATIE KENNIS OVER GEZONDHEIDSVAAARDIGHEDEN EN LAAGGELETTERDHEID ONDER DE AANDACHT IN HET NETWERK.

De Bibliotheek en/of het Taalhuis geeft voorlichting over laaggeletterdheid aan de medewerkers van het lokale of regionale zorgnetwerk. Hierdoor zien partners als huisartsen, welzijn en wijkteams het belang van goede communicatie met de doelgroep. Zij realiseren zich bovendien dat de doelgroep grote moeite heeft om gezondheidsinformatie te begrijpen. Gebruik hierbij bijvoorbeeld het artikel [Welke vragen heeft u nog](#) bij de voorlichting aan apothekers en apothekersassistenten.

De Bibliotheek organiseert met zorgpartners een minisymposium over laaggeletterdheid en gezondheidsvaardigheden, waar bijvoorbeeld good practices van communicatie worden besproken.

Voorbeelden van activiteiten in bibliotheken

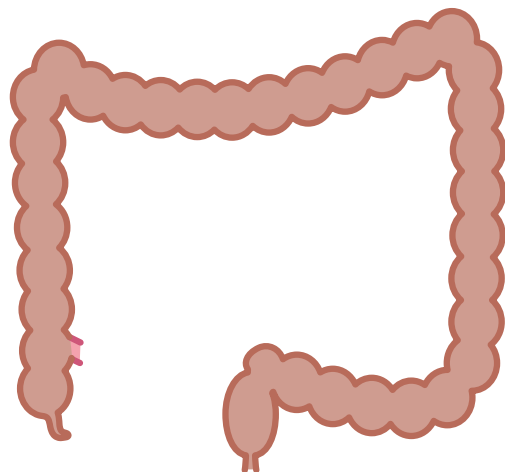
- De Bibliotheek Rivierenland is partner van [SamenWel!](#): een toegankelijk online platform over gezond leven. Alle informatie wordt in (animatie)films en foto's gegeven met zo min mogelijk tekst. Over gevarieerd eten, voldoende bewegen en het [aanbod](#) in de buurt. SamenWel! is te zien op beeldschermen in wachtruimten van het ziekenhuis en huisartsen in regio en bij bijeenkomsten.
- Bibliotheek [De Tweede Verdieping](#) heeft [NieuwegeinGezond.nu](#) ontwikkeld. Deze site bevat gezondheidsinformatie, tips om gezond te leven, lokale activiteiten en adressen rond zorg en welzijn. De site is te zien in wachtkamers van huisartsen en welzijns-organisaties. Ook in de Bibliotheek vinden activiteiten plaats die Nieuwegeiners informeren over een gezonde leefstijl. Bijvoorbeeld: ontmoetingen voor ouders om meer te leren over de ontwikkeling van hun kind.
- Het Reinaldahuis omvat behalve de Bibliotheek Zuid-Kennemerland ook een apotheek, huisartsenpraktijk en praktijk voor fysiotherapie. Samen met hen en met andere zorgorganisaties onderhoudt de Bibliotheek een [GezondheidsInformatiePunt](#). De Bibliotheek zorgt hier voor de schriftelijke en digitale informatie over gezondheid en zorg.

5 LOKETFUNCTIE BIEDEN

DE BIBLIOTHEEK BIEDT ONDERDAK AAN EEN ZORGLOKET OF EEN ZORGSPREEKUR, OF VERVULT ZELF DE VERWIJSFUNCTIE NAAR ZORGAANBOD EN ZORGORGANISATIES. HAAR LAAGDREMPELIGHEID MAAKT DAT MENSEN HUN ZORGVRAAG DURVEN EN KUNNEN STELLEN.

Voorbeelden van activiteiten in bibliotheken

- De Bibliotheken Zoetermeer, Deventer en Dalfsen zijn door de Koninklijke Bibliotheek en het ministerie VWS uitgenodigd voor een pilot rondom verwijzen naar passende zorg. Het gaat hierbij niet om inhoudelijke zorgvragen, maar om vragen als: Bij welke instantie moet ik zijn? Waar kan ik terecht voor...? Doel van de pilot is om te kijken welke rol de Bibliotheek kan spelen met het verwijzen van burgers bij dit type zorgvragen. De eerste [resultaten van de pilot](#) worden eind 2017 gepresenteerd.
- In de Bibliotheek in Hillegom kunnen alle inwoners terecht bij het [spreekuur van Welzijn Hillegom](#) met vragen over mantelzorg, ondersteuning, vrijwilligerswerk, welzijn, activiteiten, buurtvraagstukken en leefbaarheid. Welzijn Hillegom zet zich in voor ouderen, zodat ze zelfstandig kunnen blijven wonen. En voor mantelzorgers, zodat ze zich gesteund voelen. En voor iedereen die mee wil doen, als vrijwilliger: in de buurt, bij een organisatie, of als maatje.

MEER INFORMATIE

Wil je in de Bibliotheek meer doen met beleid rond taal en gezondheid?
Neem voor advies contact op met ProBiblio:

Ellie van der Meer

Telefoon **06 143 749 05**

e-mail evdmeer@probiblio.nl

Thomas Bersee

Telefoon **06 143 039 83**

e-mail tbersee@probiblio.nl

www.probiblio.nl